

Zušu dzimta *Anguillidae*

Eiropas zutis

Anguilla anguilla

līdz 6 kg

iznērš
0,4-9,0 miljonus ikrus

dzīves ilgums var sasniegt
35 gadu vecumu

bentoss*, zivis un vārdes

Latvijā var sasniegt 1,5 m garumu

Zuši ir aktīvi tumšajā diennakts laikā, savukārt pa dienu un ziemā tie ir mazaktīvi. Laiku pavadā slēptuvēs - akmeņu krājumos, siekstās, alās u.c.

Zuši ir katadromas* zivis – tās dzīvo saldūdens ūdenstilpēs – upēs un ezeros, bet nārstot dodas uz okeānu. Nenobrieduši īpatņi sastopami saldūdeņos un jūras piekrastē, bet pieaugušie dodas nārstot uz Atlantijas okeānu, Sargasu jūru. Tie pārvar 4000-7000 km tālu attālumu no savām dzīvesvietām Eiropā, veicot aptuveni 60 km dienā. Pēc nārstošanas zutis iet bojā.

Sugas izplatība pasaulē un Latvijā

Pieauguši zuši sastopami Eiropas saldūdeņos un jūras piekrastēs.

Padomju laikos audzēšanas nolūkos zuši ielaisti dažādos ezeros (Rāznas, Alūksnes, Alauksta, Ūsmas, Ludzas, Cima u.c.), tādējādi mākslīgi palielinot zušu izplatības areālu. Mūsdienās zušu izplatību Latvijā ietekmē antropogēnā darbība – dabiskās izplatības areālu būtiski samazinājuši dažādi aizsprosti uz ūdenstecēm.

Apdraudošie faktori un aizsardzība

- intensīva zvejniecība
- piesārņojums
- parazīti
- upju aizsprosti
- Atlantijas okeāna Gofa straumes svārstības

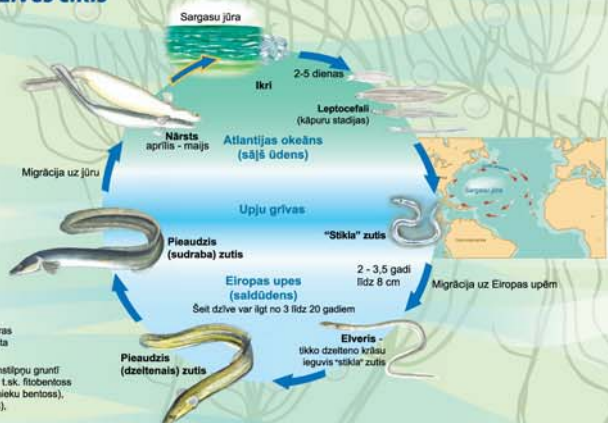

- Pasaulē apdraudēta suga.
- Vašingtonas konvencija par tirdzniecību ar apdraudētajām dzīvnieku un augu sugām (II pielikums)
- Konvencija par Ziemeļaustrumu Atlantijas reģiona jūras vides aizsardzību (OSPAR Konvencija)
- Padomes Regula (EK) Nr. 338/97(09.12.1996.) par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, regulējot tirdzniecību ar tām (B pielikums)

Interesanti fakti

- To, kā rodas zuši, atklāja 20.gs. sākumā. Līdz tam nebija izdevies atrast ne zušu ikrus, ne pierus, un neviens nezināja, kā tie vairojas. Aristotelis uzskatīja, ka zuši ir bez dzimuma un tos rada jūras dzelme.
- 1856.gadā itāļu naturālists Kacci aprakstīja sīku, caurspīdīgu zivtiņu – leptocefalu *Leptocephalus brevirostris*. Itāļu ihtiologi Grassi un Kalandruccio to pētīja sīkāk un atklāja, ka tas ir zušu kāpurs, no kura attīstās „stikla” un pieaugušie zuši.
- 20.gs. 20-tajos gados dāņu biologs Johanness Šmits izpētīja, ka zuši nārsto Sargasu jūrā.
- Uzskata, ka zuša ādas gļotas to pasargā no sālsūdens okeānā.
- Eiropas zušu akvakultūrā Eiropā, Ķīnā un Japānā audzē no „stikla” zušiem, kas noķerti Eiropas piekrastē. Laboratorijas apstākļos to pilnīga izaudzēšana nav bijusi sekmīga. ES saražo 97% no visas Eiropas zušu produkcijas apjoma pasaulē.

Eiropas zuša dzīves cikls

* katadromas zivis – ceļotāzivis, kuras izplatītas saldūdeņos un veic nārsta migrācijas uz jūras ūdeņiem

* bentoss - jūras un saldūdens ūdenstilpju grūti un uz grūti dzīvojošie organismi, t.sk. fitobentoss (augu bentoss), zoobentoss (dzīvnieku bentoss), bakteriobentoss (baktēriju bentoss), potamobentoss (upju bentoss).

Informācija izmantota no:

- www.icornedist.org
- www.fishbase.org
- www.aag.org/database
- www.latvijasziniba.lv
- <http://bd.eionet.europa.eu>
- Pīkša M., Aļeksejeva E. (1998). Zivis. Latvijas daba. Rīga: Izdevniecība „Gandrs”

Daigas Seglītes zīmējumi.